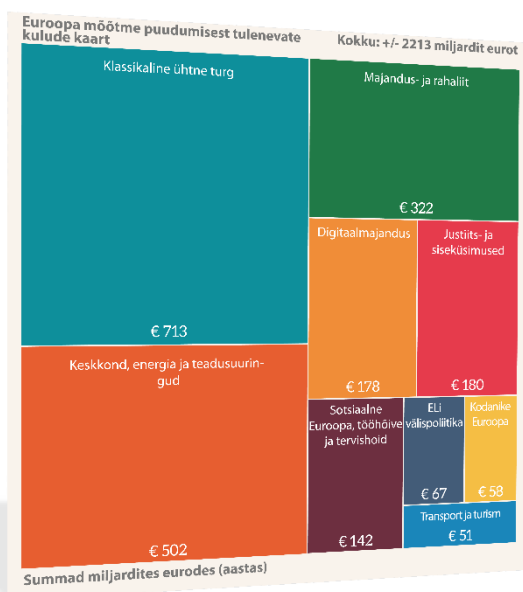

Euroopa mõõtmest tulenev kahe triljoni eurone lisatulu

Euroopa mõõtme
puudumisest
tulenevate kulude
kaardistamine
(2019–2024)

Uuringu väljavõte

EPRS | Euroopa Parlamendi uuringuteenistus

Euroopa lisaväärtuse üksus
PE 631.745 – aprill 2019

ET

Euroopa mõõtmest tulenev kahe triljoni eurone lisatulu:

Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine 2019–2024

UURINGU VÄLJAVÕTE

Väljavõte pärineb uuringust, milles võetakse kokku käimasolev töö pikaajalise projektiga, mille eesmärk on teha kindlaks Euroopa mõõtme puudumisest tulenevad kulud mitmes poliitikavaldkonnas ja neid analüüsida. Selle kontseptsiooni abil, mille 1980ndatel aastatel võttis esimesena kasutusele Euroopa Parlament, kvantifitseeritakse võimalik tõhususe kasv tänapäeva Euroopa majanduses tulenevalt parlamendis hiljuti toetust leidnud poliitikaalgatuste järgimisest – alates laiemast ja süvitsiminevamast digitaalsest ühtsest turust kuni liikmesriikide ja Euroopa kaitsepoliitika süsteemsema kooskõlastamise ning tihedama koostööni äriühingu tulumaksu vältimise vastu võitlemisel. Kasu mõõdetakse kas loodud täiendava SKP või avaliku sektori vahendite ratsionaalsema kasutamise kaudu.

Viimati tehtud analüüs näitab, et kui liidu institutsioonid võtaksid mitmes konkreetses valdkonnas vastu Euroopa Parlamendi toetatavad poliitikameetmed ja kui need viidaks seejärel kümneaastase perioodi vältel (2019–2029) täielikult ellu, oleks sellest tulenev võimalik lisatulu Euroopa majandusele (EL 28) üle 2200 miljardi euro. See kahe triljoni euro suurune lisatulu suurendaks kogu ELi SKPd umbes 14 protsenti (2017. aastal oli ELi SKP 15,3 triljonit eurot) Uuringuga soovitakse kaasa aidata käimasolevatele aruteludele, mis keskenduvad Euroopa Liidu poliitilistele prioriteetidele tulevase viieaastase institutsioonilise tsükli ajal (2019–2024).

TOIMETAJA:

Anthony Teasdale

E-post: EPRS-EuropeanAddedValue@ep.europa.eu

DOKUMENDI KOOSTASID:

Micaela Del Monte, Tatjana Evas, Aleksandra Heflich, Niombo Lomba, Klaus Müller, Cecilia Navarra, Jerome Saulnier, Elodie Thirion ja Wouter Van Ballegooij Euroopa lisaväärtuse üksusest ning Tania Latici ja Laura Puccio parlamendiliikmete uuringuteenustest.

Autorid tänavad Euroopa lisaväärtuse üksuse praktikante Charalampos Avlakitist ja Federico Brovellit abi eest uuringu läbiviimisel.

Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat,
Euroopa Parlament.

Toetajad:

Euroopa Parlamendi innovatsioonirühm,
peasekretäri kantselei,
Euroopa Parlament.

KEELEVERSIOONID:

Originaal: EN

Käsikiri valmis 2019. aasta aprillis.
Brüssel, © Euroopa Liit, 2019

VASTUTUSE VÄLISTAMISE KLAUSEL

Käesolev väljaanne on koostatud taustamaterjalina Euroopa Parlamendi liikmetele ja töötajatele, et abistada neid parlamenditöös. Dokumendi sisu eest vastutavad üksnes autorid ning selles avaldatud arvamusi ei saa käsitada Euroopa Parlamendi ametliku seisukohana.

Teksti reprodutseerimine ja tõlkimine on lubatud mitteärielistel eesmärkidel, kui viidatakse allikale ja teavitatakse sellest eelnevalt Euroopa Parlamenti ning saadetakse talle koopia.

PE 631.745

ISBN: 978-92-846-5013-2

DOI: 10.2861/09019

CAT: QA-02-19-215-ET-N

Euroopa mõõtmest tulenev kahe triljoni eurone lisatulu:

Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine (2019–2024)

Sissejuhatus

Kokkuvõte

Euroopa Liidu ühine tegevus võib anda kodanikele märkimisväärset majanduslikku kasu. Praegune ühtne turg, mida on kujundatud mitme aastakümne jooksul, on juba suurendanud Euroopa (EL 28) majandust rohkem kui viis protsenti, pakkudes tarbijatele suuremat valikut ja tootjatele suuremat mastaabisäästu ning suurendades seeläbi kaubanduse mahtu, investeeringuid ja tööhõivet. Paljudes poliitikavaldkondades – alates transpordist teadusuuringuteni ning digitaalmajandusest justiits- ja siseasjadeni – võiks olemasolevaid ühiseid meetmeid süvendada või võtta uusi meetmeid viisil, mis annaks positiivse majandusliku tõuke.

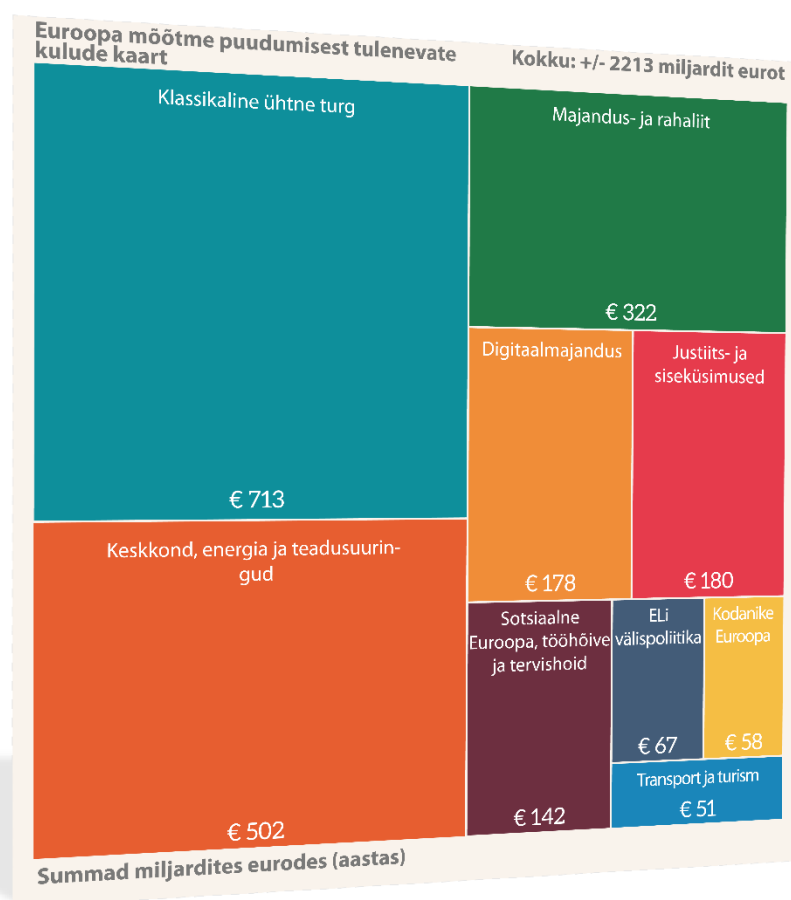
Euroopa Parlamendi Euroopa lisaväärtuse üksus on alates 2012. aastast püüdnud hinnata, millist majanduslikku kasu võiks saada parlamendi toetatavatest poliitilistest algatustest, mis võiksid aja jooksul Euroopa majandustulemusi parandada. Selline kasu – ehk Euroopa lisaväärtus – tuleneb peamiselt avaliku sektori kulutuste paremast koordineerimisest riiklikul ja Euroopa tasandil, mille tulemusena suureneb SKP või eraldatakse olemasolevaid avaliku sektori vahendeid mõistlikumalt. Viimati tehtud analüüsis leitakse, et Euroopa majandus (EL 28) võiks saada kasu üle **2200 miljardi euro**, kui liidu institutsioonid võtaksid vastu Euroopa Parlamendi toetatavad konkreetsete valdkondade poliitikameetmed ja rakendaksid neid seejärel kümne aasta jooksul (2019–2029). See tähendaks kahe triljoni euro suurust lisatulu, mis suurendaks **kogu ELi SKPd umbes 14 protsenti** (2017. aastal oli ELi SKP 15,3 triljonit eurot).

Kümme laiemat teemavaldkonda, mille puhul suurem ühistegevus võiks elavdada Euroopa majandust – ja anda kuni 2213 miljardit eurot lisatulu – on toodud allpool ja esitatud ka Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardi joonisel järgmisel leheküljel:

- Klassikaline ühtne turg (713 miljardit eurot)
- Digitaalmajandus (178 miljardit eurot)
- Majandus- ja rahaliit (322 miljardit eurot)
- Keskkond, energeetika ja teadusuuringud (502 miljardit eurot)
- Transport ja turism (51 miljardit eurot)
- Sotsiaalne Euroopa, tööhõive ja tervishoid (142 miljardit eurot)
- Kodanike Euroopa (58 miljardit eurot)
- Justiits- ja siseküsimused – ränne ja piirid (55 miljardit eurot)

- Justiits- ja siseküsimused – julgeolek ja põhiõigused (125 miljardit eurot)
- ELi välispoliitika (67 miljardit eurot)

Need kümme teemavaldkonda võib omakorda jaotada **viiekümneks konkreetseks poliitikavaldkonnaks**, millele käesolev analüüs tuginebki. Need valdkonnad on kokkuvõtlikult esitatud allpool pealkirja „Viimati tehtud analüüs“ all. Sellele järgnevas osas tehakse lugejatele lühikokkuvõtte võimalikust majanduslikust kasust kõigis 50 valdkonnas. Edasisel rohkem kui 200 leheküljel käsitletakse neid 50 poliitikavaldkonda palju üksikasjalikumalt ning lisatud on ka hüperlingid asjakohastele teadusuuringutele, olenemata sellest, kas neid viivad läbi Euroopa Parlamendi uuringuteenistus (EPRS) või välised organisatsioonid. Samuti on lisatud joonis, millelt võib näha, kuidas võimaliku Euroopa lisaväärtuse suurus poliitikavaldkondade kaupa on käesoleva dokumendi järjestikuste väljaannete põhjal alates 2014. aastast muutunud.

Taust

Euroopa mõõtme puudumise kontseptsioon töötati välja ja võeti Euroopa Parlamendis esmakordselt kasutusele 1980ndate aastate alguses aruande põhjal, mille Euroopa majanduse elavdamise erikomisjon tellis kahelt juhtivalt majandusteadlaselt – Michel Albertilt ja James Ballilt. Alberti ja Balli aruandes „Towards European Economic Recovery in the 1980s“ (Euroopa majanduse elavdamine 1980ndate aastatel), mis avaldati augustis 1983, väideti, et tõelise ühisturu puudumine koos muude takistustega ühendusesiseses kaubanduses takistavad süstemaatiliselt Euroopa

majanduse arengut, mille tõttu läheb võrreldes selle potentsiaaliga iga töötaja kohta aastas keskmiselt kaduma ligikaudu ühe nädala töö, see aga tähendab kulu, mis moodustab 2% SKPst.

Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kontseptsioon muutus tugevaks argumendiks üksikasjaliku seadusandliku programmi loomisel, mille eesmärk oli viia ühtse turu loomine Delors'i komisjoni ametiaja esimese kaheksa aasta jooksul lõpule. Sellega alustati 1985. aastal. Kulud, mille saaks ühtse turu loomise eduka lõpuleviimise abil ära hoida, kvantifitseeriti üksikasjalikumalt Euroopa Komisjoni poolt aprillis 1988 avaldatud pöördelises Cecchini raportis. *Ühtse turu Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude* arvutused viitasid sellele, et Euroopa majandus võiks saada lisatulu suurusjärgus 4,5% SKPst (võimalik oleks isegi 6,5% SKPst). Järgnev analüüs ELi tasandil alates 1980ndate aastate keskpaigast ühtse turu väljakujundamiseks võetud enam kui 3500 üksikmeetme majandusliku mõju kohta osutabki sellele, et kollektiivne SKP suureneb enam kui 5,0% ehk ligikaudu 1500 eurot kodaniku kohta aastas – SKP kasvu arvutused annavad vahemiku 1,7–8,5%.

Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude ideed on võimalik rakendada palju laialdasemalt kui vaid ühtsele turule, kuigi selles poliitikavaldkonnas on kvantifitseerimine ehk lihtsam kui mõnes muus sektoris. Keskne idee on, et ühismeetmete puudumine Euroopa tasandil võib tähendada, et kui mingis poliitikavaldkonnas läheb tõhusust kaotsi, siis mõjutab see kogu majandust, ja/või et kollektiivne avalik hüve, mis võiks olemas olla, jääb saavutamata. Euroopa mõõtme puudumisest tulenevad kulud on tihedalt seotud nn Euroopa lisaväärtusega, millega püütakse kindlaks määrata Euroopa tasandi poliitilisest meetmest konkreetses valdkonnas tulenevat kollektiivset kasu; Euroopa mõõtme puudumisega aga mõõdetakse kollektiivset kasu, mis jääb poliitikameetme võtmata jätmise tõttu saamata.

Kaardistamisprotsessi hetkeseis

Olemasolevate Euroopa tasandi meetmete süvendamisel või uute meetmete võtmisel võib olla mitmekordne mõju. Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse Euroopa lisaväärtuse üksus on alates 2012. aastast püüdnud hinnata, milline võiks olla majanduslik kasu parlamendi toetatavatest poliitilistest algatustest, mis võiksid aja jooksul Euroopa majandust parandada. Selline kasu tuleneks peamiselt kas avaliku sektori kulutuste paremast koordineerimisest liikmesriikide ja Euroopa tasandil, mille tulemusena suureneb SKP või eraldatakse olemasolevaid avaliku sektori vahendeid mõistlikumalt. See käsitlus ei põhine avaliku sektori kulude eeldataval suurendamisel (välja arvatud juhul, kui sellel võib olla suur mitmekordistav mõju), vaid pigem selliste meetmete kindlakstegemisel, mis võivad kas suurendada majanduse pikaajalist kasvupotentsiaali ilma täiendavate kulutusteta – näiteks laiema ja sügavama digitaalse ühtse turu loomine, et täiendada klassikalist ühtset turgu –, või tagada olemasolevate avaliku sektori vahendite parema kasutamise, näiteks liikmesriikide ja Euroopa kaitse- ja arengupoliitika süsteemsem koordineerimine. Seega näeb see kontseptsioon ette kasvu ilma võlgadeta, mida kohandatakse reaalsele olukorrale, kus avaliku sektori kulutused on alates 2008. aasta majandus- ja finantskriisist piiratud.

Käimasolevad ja korrapäraselt ajakohastatavad hinnangud selliste Euroopa Parlamendi korduvalt soovitatud algatuste majandusliku kasu kohta on juba koondatud nelja väljaandesse „Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine 2014–2019“, mille Euroopa lisaväärtuse üksus avaldas ajavahemikus märtsist 2014 kuni detsembrini 2017. Analüüs põhines mitmel parlamendisisesel uuringul, Euroopa Parlamendi poolt välisekspertidelt tellitud uuringutel ja välisanalüüsil, mille on avaldanud muud avalik-õiguslikud asutused, mõttekojad ja akadeemilised ringkonnad.

2014. aasta kevadel tehtud esialgne hinnang hõlmas 24 poliitikavaldkonda ja osutas sellele, et võimalik majanduslik lisatulu võiks pärast täielikku sissetöötamist, mis kestab kuni kümme aastat, olla umbes **800 miljardit eurot aastas** ehk umbes 6% ELi SKPst. See tähendaks, et SKP suureneb pidevalt, kusjuures suurimat kasu annavad digitaalne ühtne turg (260 miljardit eurot) ja klassikaline ühtne turg (235 miljardit eurot), mitu muud valdkonda aga kuni 60 miljardit eurot.

„Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine 2014–2019“ neljanda väljaande ajaks, mis avaldati 2017. aasta lõpus, oli valminud üksikasjalikum ja ajakohasem analüüs 34 poliitikavaldkonna kohta, mis osutas sellele, et kasu Euroopa majandusele võiks olla kuni **1750 miljardit eurot** (1,75 triljonit eurot) ehk umbes 12% ELi SKPst. Suurim lisatulu tuvastati järgmistes valdkondades: täiendavad meetmed klassikalise ühtse turu loomise lõpuleviimiseks (615 miljardit eurot), digitaalse ühtse turu arendamine (415 miljardit eurot), lõimitumad energiaturud ja suurem energiatõhusus (250 miljardit eurot), võitlus maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastu (169 miljardit eurot) ning majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine (129 miljardit eurot).

Võimaliku majandusliku lisatulu viimati tehtud analüüs: 2,2 triljonit eurot

Alates jaanuarist 2018 on *Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamist* laiendatud 50 poliitikavaldkonnale, sealhulgas justiits- ja siseküsimuste mitmed aspektid ning sellised uued valdkonnad nagu andmekaitse ja küberturvalisus. Võimaluse korral on antud esialgne hinnang ka nimetatud valdkondades (näiteks klassikalise ja digitaalse ühtse turu aspektid) saavutatud võimaliku kasu kohta tänu poliitikameetmetele, mida Euroopa Parlament on (täielikult või osaliselt) toetanud ning mille nõukogu ja parlament on õigusaktidega praeguse viieaastase ELi poliitilise tsükli (2014–2019) jooksul kehtestanud.

Viimati tehtud töös, mis on esitatud käesolevas uuringus, vaadatakse tulevikku ja kirjeldatakse, milliseid võimalusi võiks anda ELi poliitika kujundamisel järgmine viieaastane tsükkel, mille algul valiti uus Euroopa Parlament, mis tuleb kokku juulis 2019. Analüüsist nähtub, et kui liidu institutsioonid võtavad vastu ja rakendavad täielikult Euroopa Parlamendi soovitatud poliitikat 50 valdkonnas, mida uurimuses käsitleti, võib majanduslik kasu Euroopa majandusele (EL 28) kümneaastasel perioodil 2019–2029 olla üle **2200 miljardi euro** (2,2 triljonit eurot). See tähendab, et ELi ühismeetmed annaksid kahe triljoni euro suuruse lisatulu, mis suurendaks kogu ELi SKPd umbes 14 protsenti (2017. aastal oli ELi SKP 15,3 triljonit eurot). Kui see realiseerub, antaks ELi majandusele tohutu pikaajaline tõuge: see võib mis tahes aastal olla sama suur kui Euroopa Keskpanga kogu kvantitatiivse lõdvendamise programm 2008. aasta majandus- ja finantskriisile järgnenud kümne aasta jooksul.

Viiskümmend poliitikavaldkonda

Allpool on loetletud **viiskümmend** uuritud **valdkonda**, mis on rühmitatud kümnesse laia poliitilisse teemavaldkonda. Viimati tehtud arvutuste põhjal on iga valdkonna järel esitatud võimalik kasu aastas (miljardites eurodes) pärast täielikku sissetöötamist, mis kestab kuni kümme aastat. Kokku võiks selle kümne aasta jooksul saadav lisatulu ulatuda kuni 2213 miljardi euroni.

1) Klassikaline ühtne turg (713 miljardit eurot)

- Kaupade ühtse turu loomise lõpuleviimine (183 miljardit eurot)
- Teenuste ühtse turu loomise lõpuleviimine (297 miljardit eurot)
- Tarbijaõiguste tagamine (58 miljardit eurot)
- Koostöömajanduse edendamine (50 miljardit eurot)
- Äriühingu tulumaksu vältimise probleemiga tegelemine (85 miljardit eurot)
- Käibemaksupettuse vastane võitlus (40 miljardit eurot)

2) Digitaalmajandus (178 miljardit eurot)

- Digitaalse ühtse turu loomise lõpuleviimine (110 miljardit eurot)
- Internetiühenduse edendamine (58 miljardit eurot)
- Küberturvalisus (10 miljardit eurot)

3) Majandus- ja rahaliit (322 miljardit eurot)

- Fiskaalpoliitika parem koordineerimine (30 miljardit eurot)
- Pangandusliidu loomise lõpuleviimine (75 miljardit eurot)
- Ühine hoiuste tagamise skeem (5 miljardit eurot)
- Ühine töötuskindlustuse skeem (17 miljardit eurot)
- Integreeritumate kapitaliturgude kujundamine (137 miljardit eurot)
- Üleeuroopaline personaalne pensionitoode (58 miljardit eurot)

4) Keskkond, energia ja teadusuuringud (502 miljardit eurot)

- Kliimamuutus (hindamisel)
- Tugevamad veesektori õigusaktid (25 miljardit eurot)
- Lõimitum energiaturg, kus energiatõhusus on suurem (231 miljardit eurot)
- Teadusuuringute ja innovatsiooni edendamine (40 miljardit eurot)
- Robotika ja tehisintellekt (206 miljardit eurot)

5) Transport ja turism (51 miljardit eurot)

- Euroopa ühtne transpordipiirkond (6 miljardit eurot)
- Turismipoliitika arendamine (6 miljardit eurot)
- Suuremad reisijate õigused (0,4 miljardit eurot)
- Mootorsõidukite läbisõidumöödikuga manipuleerimine (9 miljardit eurot)
- Vastutust käsitlevad reeglid ja autonoomsete sõidukite kindlustamine (30 miljardit eurot)

6) Sotsiaalne Euroopa, tööhõive ja tervishoid (142 miljardit eurot)

- Soolise palgalõhe vähendamine (43 miljardit eurot)
- Töötajate parem teavitamine ja nendega konsulteerimine (12 miljardit eurot)
- Sotsiaalsed ettevõtted ja vastastikused ühingud (15 miljardit eurot)
- Tervisealase ebavõrdsusega tegelemine (72 miljardit eurot)

7) Kodanike Euroopa (58 miljardit eurot)

- Majanduslikult aktiivsete ELi kodanike vaba liikumine (53 miljardit eurot)
- Loovus ja kultuuriline mitmekesisus (0,5 miljardit eurot)
- Piiriülene vabatahtlik tegevus (0,06 miljardit eurot)
- Laste, perekonna ja omandisuhete kaitse (0,6 miljardit eurot)
- Äriühingute asutamine ja liikuvus (0,26 miljardit eurot)
- Õigusalane koostöö ning kohtuvaidlused tsiviil- ja kaubandusajades (4 miljardit eurot)
- ELi haldusmenetlusõigus (0,02 miljardit eurot)

8) Justiits- ja siseküsimused – ränne ja piirid (55 miljardit eurot)

- Seaduslik ränne (22 miljardit eurot)
- Varjupaigapoliitika (23 miljardit eurot)
- Piirikontroll ja viisapoliitika (10 miljardit eurot)
- Investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad (hindamisel)

9) Justiits- ja siseküsimused – julgeolek ja põhiõigused (125 miljardit eurot)

- Võitlus naistevastase vägivalga vastu (23 miljardit eurot)
- Võrdne kohtlemine ja mittediskrimineerimine (0,5 miljardit eurot)
- Organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni ja küberkuritegevuse vastane võitlus (82 miljardit eurot)
- Terrorismi vastu suunatud kooskõlastatud meetmed (16 miljardit eurot)
- Menetlusõigused ja kinnipidamistingimused (0,2 miljardit eurot)
- Andmekaitse (3 miljardit eurot)

10) ELi välispoliitika (67 miljardit eurot)

- Vähem dubleerimist julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (22 miljardit eurot)
- Arenguabi parem kooskõlastamine (9 miljardit eurot)
- Parem ühine konsulaarkaitse ELi kodanikele (0,9 miljardit eurot)
- Rahvusvahelise kaubanduse edendamine (35 miljardit eurot)

Majandusanalüüs

ELi eri poliitikaalgatuste võimalikku majanduslikku kasu võib mõõta täiendavalt loodud SKPna või kokkuhoiuna avaliku sektori või muudes kulutustes, mis on saavutatud majanduses tervikuna vahendite tõhusama paigutamise tulemusena. Täiendavalt loodava SKP näiteks on mitmekordne mõju, mida aja jooksul avaldab digitaalse ühtse turu laienemine ja süvenemine kogu Euroopas või isegi olemasoleva ühtse kaupade ja teenuste turu jätkuv väljakujunemine. Avaliku sektori kulutuste tõhususe suurendamise näiteks oleks kaitsepoliitika valdkonna kulutuste süstemaatilisem kooskõlastamine, sealhulgas ühised kaitsealased riigihanked, kui praeguses korras esineb märkimisväärset dubleerimist või ebatõhusust. Välditavate tulevaste kulude näiteks oleks tulemuslik tegevus, mis tagab pangandusliidu vastupanuvõime, et ennetada mis tahes tulevasi panga- või riigivõlakriise, või tihedam koostöö võitluses maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu.

Käesolevas dokumendis esitatud analüüs põhineb suures osas eraldi töodel, mille on viimastel aastatel teinud Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse Euroopa lisaväärtuse üksus parlamendi eri komisjonide tellimisel. See töö toimub sageli *Euroopa lisaväärtuse hindamise* kujul, et toetada Euroopa Parlamendi esitatud ametlikke seadusandlikke algatusi ning konkreetsete poliitikavaldkondade *Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude aruandeid*. Uurimisvaldkondade valik on seega tihedalt seotud parlamendikomisjonide konkreetse töö või taotlustega või nende väljendatud poliitiliste seisukohtadega. Lisaks põhineb see muudel uuringutel, mida on sõltumatult teinud välised mõttekojad ja teadusasutused ja mis seonduvad muude tähtsamate nõudmistega, mida parlament on viimastel aastatel oma mitmetes seadusandlikes ja algatusraportites esitanud.

Käesolevas „Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine 2019–2024“ esitatud üksikasjalikus analüüsis püütakse usaldusväärselt prognoosida, milline võiks olla mitmesugustest loetletud poliitikaalgatustest ELi majandusele tulenev mõõdetav kasu. Kindlasti ei ole tegemist ühel majandusmudelil põhinevate täpsete prognoosidega, vaid pigem püütakse näidata, milline võiks olla 50 poliitikavaldkonna ühistest meetmetest saadava lisatulu suurusjärg. Analüüs põhineb eri allikatel, millele viidatakse joonealustes märkustes, kuhu on sageli lisatud hüperlingid, ning seda ajakohastatakse ja täpsustatakse uute tõendite ilmumise korral. Võimaliku lisatulu hindamisel jäädakse pigem tagasihoidlikuks. Kui aluseks olev uuring pakub lisatulu suuruseks mitut võimalust, valitakse sageli madalamasse vahemikku jääv väärtus, isegi kui see prognoos võib keskpikas ja pikas perspektiivis märkimisväärselt suurened, mis tuleneb raskesti kvantifitseeritavast dünaamilisest mõjust. Ka juhul, kui andmed puudutavad seda aastat, mil uuring läbi viidi, ei korrigeerita neid tingimata inflatsiooniga, ning see viib mõnel juhul potentsiaalse lisatulu alahindamiseni.

Euroopa Parlamendi käsitus Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kohta on seotud akadeemiliste ja laiemate mõttekodade samaaegsete majandusuuringutega, seda nii konkreetsete ELi poliitikavaldkondade kui ka ELi liikmesusest tuleneva laiema kasu seisukohast. Näiteks 2014. aasta kevadel ilmunud Campose, Coricelli ja Moretti uuringus¹, mis pälvis avalikkuse elavat

¹ N. Campos, F. Coricelli and L. Moretti „Economic Growth and Political Integration: Estimating the Benefits from Membership in the European Union using the Synthetic Counterfactuals Method“ (Majanduskasv ja poliitiline

tähelepanu, püüti mõõta ELi liikmesusest tulenevat majanduslikku kasu 19 liikmesriigile, kes ühinesid Euroopa Liiduga selle järkjärgulise laienemise käigus aastatel 1973–2004. Kuigi majandusliku kasu suurus ja laad võib liikmesriigiti varieeruda ning selle põhjused võivad iga juhtumi puhul tuleneda erinevatest teguritest – olgu see siis ELi-sisese kaubanduse liberaliseerimine (2004. aastal liitunud 10 liikmesriigi jaoks), ühtne turg (Ühendkuningriigi jaoks), ühisraha (lirimaa) või töövõljalikus (Soome, Rootsi ja Austria) –, jõuti üldiselt järeldusele, et riigi sissetulekud on nendes riikides praegu tänu ELi liikmesusele ja sellega seotud majanduslikule integratsioonile keskmiselt 12 protsenti suuremad, kui nad oleksid muidu olnud. Uuringus leiti ka, et niisugune kasu on üldiselt püsiv ja suureneb aja jooksul.

Euroopa Investeerimispank (EIP) on omalt poolt teinud süsteemse analüüsi selle kohta, milline on tema laenugevuse mõju ELi SKP-le, mis tema arvutuste kohaselt on 2020. aastaks 2,3% suurem kui siis, kui sellist tegevust ei oleks toimunud, kusjuures EFSI tegevus annab sellest 2,3%st 0,7%. Ka Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse hinnangul suurendas ELi ühtekuuluvuspoliitika ajavahemikul 2007–2015 liidu üldist SKPd 0,7%, kusjuures liidu vähem arenenud piirkondades oli selle mõju keskmiselt 2,7%.

Anthony Teasdale

peadirektor,
Euroopa Parlamendi uuringuteenistus

Aprill 2019

Kokkuvõtte potentsiaalsest majanduslikust kasust ELi 50 poliitikavaldkonnas

1) **Klassikaline ühtne turg** (713 miljardit eurot)

- Kaupade ühtse turu loomise lõpuleviimine (183 miljardit eurot)
- Teenuste ühtse turu loomise lõpuleviimine (297 miljardit eurot)
- Tarbijaõiguste tagamine (58 miljardit eurot)
- Koostöömajanduse edendamine (50 miljardit eurot)
- Äriühingu tulumaksu vältimise probleemiga tegelemine (85 miljardit eurot)
- Käibemaksupettuse vastane võitlus (40 miljardit eurot)

- **Kaupade ühtse turu loomise lõpuleviimine.** Kaupade ühtne turg on Euroopa ühtse turu tuum ja just seetõttu on ühtne turg kolmandiku sajandi jooksul pärast ühtse turu programmi käivitamist 1985. aastal märkimisväärselt suurendanud ELi SKPd – viimaste hinnangute kohaselt 6-8%. Kaubavahetus moodustab praegu ligikaudu veerandi ELi SKPst ja kolm neljandikku ELi-sisesest kaubandusest ning OECD arvutuste kohaselt on see näitaja ligikaudu 60% suurem, kui see oleks siis, kui ühtset turgu ja tolliliitu ei oleks. EP uuring näitab, et edasised meetmed selles konkreetsetes valdkonnas – kas ühtlustatud toote-eeskirjade jätkuv vastuvõtmine, vastastikuse tunnustamise põhimõtte ulatuslikum kohaldamine (kui selliseid eeskirju ei ole olemas), olemasolevate ELi õigusaktide parem ülevõtmine ja rakendamine ja/või õiguskaitsevahendite kiirem kohaldamine õigusaktide jõustamata jätmise korral – võiksid ELi majanduskasvu hoogustada suurusjärgus 1,2-1,7% ELi SKPst ehk **183-269 miljardi euro** võrra. Teiste organisatsioonide uuringute põhjal on see näitaja 0,2-4,7% ELi SKPst. Edasise arengu potentsiaali kinnitab asjaolu, et ELi-sisene kaubavahetus annab ligikaudu 25% SKPst, mis on oluliselt väiksem näitaja kui võrreldavalt lõimunud ülemandrilisel turul – Ameerika Ühendriikides – kus kaubavahetus annab ligikaudu 40% majanduse mahust.
- **Teenuste ühtse turu loomise lõpuleviimine.** Teenused annavad kolm neljandikku ELi SKPst ja selles valdkonnas luuakse 90% uutest töökohtadest. Samas on teenuste osakaal ELi-siseses kaubanduses siiski vaid ligi 20%, mis on üllatavalt väike näitaja. Edusamme tehti ELi teenuste direktiiviga 2006. aastal, millega loodi ühtse turu raamistik ja mis hõlmab ligikaudu kaht kolmandikku liidusisestest teenustest. Siiski kehtivad paljudes sektorites ikka veel riiklikud õigusnormid ning reguleeritud kutsealade avatuse tase on väga erinev, mis piirab tarbijate valikuvõimalusi ja hoiab teatavaid hindu kõrgemal, kui need muidu oleksid. Euroopa Komisjoni analüüs näitab, et kaks kolmandikku teenuste ühtse turu lõpuleviimisega seotud pikaajalisest potentsiaalset tuleb alles realiseerida. EP uuring näitab, et realiseerimata võimalik kasu jääb suurusjärku **297 miljardit eurot**, mis on ligi 2% ELi SKPst. Paralleelsed uuringud osutavad teenuste määratlusest sõltuvalt 0,6-5,6% suurusele kasvule ELi SKPst.
- **Tarbijaõiguste tagamine.** Euroopa kodanikele on antud teatavad tarbijakaitseõigused, mis ei ole alati selged või praktikas jõustatavad. Ühtse turu õiglaseks ja mõjusaks toimimiseks peavad tarbijad teadma, et nad on lepingu sõlmimisel ettevõtja ja tarbija vahel ning lepingu sõlmimise eel ja järel piisavalt kaitstud. Kehtivate ELi õigusaktide, nt tarbijakrediidi direktiivi laiendamine ja parem kohaldamine, sh teatavate halbade tavade (nt kui tarbijatele müüakse

müügigarantiisid, millele neil on niikuinii seaduslik õigus) kõrvaldamine, tooks kaasa suurema kindluse, õiglasema konkurentsi ning madalamad nõuete täitmise ja kohtuvaidluste kulud. EP uuringust nähtub, et piiratud meetmete võtmine selles valdkonnas võib suurendada tõhusust ligikaudu **58 miljardi euro** võrra aastas; Euroopa Komisjoni hiljutise uuringu kohaselt kaotab tarbija kuuel turul (kas otseste kuludena või raisatud ajana) 20-58 miljardit eurot aastas.

- **Koostöömajanduse edendamine.** Koostöö- ehk jagamismajandus areneb kiiresti ja paneb proovile mitme majandusvaldkonna ärimudelid. Koostöömajandus tugineb koostööplatvormidele, millega luuakse avatud turg kaupade ja teenuste ajutiseks kasutamiseks, mida sageli pakuvad eraisikud. EP uuring näitab, et ELi tasandil võiks konkurentsipoliitika, maksuõiguse ning tööturu eeskirjade ja töötingimuste selgemal ja järjekindlamal kohaldamisel põhinev parem maksu- ja õiguspoliitika anda selles valdkonnas pikaajalist majanduslikku kasu suurusjärgus **50 miljardit eurot** aastas.
- **Äriühingu tulumaksu vältimise vastu võitlemine.** Hiljuti avaldatud Panama dokumendid ja Lux Leaksi paljastused on selgelt näidanud, et EL ja selle liikmesriigid peavad pöörama suuremat tähelepanu maksudest kõrvalehoidumise, maksustamise vältimise ja agressiivse maksuplaneerimise vastu võitlemisele ning arendama nendes valdkondades suuremat koostööd ja läbipaistvust, eelkõige tagades, et ettevõtte tulumaksu makstakse seal, kus väärtus luuakse. Kasumi ümberpaigutamisest, äriühingu tulumaksu agressiivsest planeerimisest ja kulude seisukohalt ebaefektiivsest reguleerimisest tulenev maksutulu kadu ELis võib küündida 223-293 miljardi euroni ehk keskmiselt 258 miljardi euroni aastas ning moonutada ressurside jaotust majanduses. Võttes arvesse juba praegu kasutusele võetavaid meetmeid, isegi kui Euroopa Parlamendi soovitatud täiendavate algatuste kaudu saaks korvata vaid ühe kolmandiku keskmisest võimalikust kahjust, suurendaks see riikide maksuasutuste tulu siiski **85 miljardi euro** võrra aastas.
- **Võitlus käibemaksupettuse vastu.** Nõuete mittejärgimise või sissenõudmata käibemaksu tõttu riigikassasse laekumata tulu ELis (nn käibemaksu alalaekumine) küünib peaaegu 150 miljardi euroni. Piiriülene kaubandus on käibemaksust vabastatud ning sellega luuakse seaduselünk, mida ebaausad ettevõtjad kasutavad käibemaksu sissenõudmiseks, misjärel nad kaovad, ilma et nad kannaksid raha maksuametile üle. Organiseeritud kuritegelike rühmituste tõttu jääb liikmesriikidel igal aastal saamata hinnanguliselt 40-60 miljardit eurot käibemaksutulu ja kaks protsenti nendest rühmitustest on 80% varifirmadega seotud ühendusesisese pettuse taga. Euroopa Komisjoni ettepanekud, mida EP toetab, aitaksid vähendada piiriülest pettust kuni 80% ulatuses ehk umbes **40 miljardi euro** võrra aastas ning viiksid piiriüleste tehingute sujumaks muutmiseni ja vähendaksid ettevõtjate ja üldsuse kulusid.

2) **Digitaalmajandus** (178 miljardit eurot)

- Digitaalse ühtse turu loomise lõpuleviimine (110 miljardit eurot)
 - Internetiühenduse edendamine (58 miljardit eurot)
 - Küberturvalisus (10 miljardit eurot)
- **Digitaalse ühtse turu loomise lõpuleviimine.** Hinnangud digitaalse Euroopa ühtse turu eduka lõpuleviimise pikaajalise mõju kohta ELi SKP-le on erinevad, kuid kõik analüüsid näitavad, et see mõju oleks märkimisväärne. Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus ning komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat on eri aegadel ja eri mudeleid kasutades hinnanud võimalikuks tuluks 85-256 miljardit eurot aastas (või vastavalt 0,6 % ja 1,9 % ELi SKPst); McKinsey Global Institute on arvutanud välja näitaja 375 miljardit eurot aastas ja Euroopa Parlamendi 2014. aasta uuringute kohaselt on see näitaja 415 miljardit eurot aastas. Digitaalse ühtse turu määratlus ja ulatus ning kasutatav meetodika on nende uuringute lõikes erinev. Sageli hõlmatud valdkonnad on e-kaubandus, e-hanked, e-maksed, e-arveldamine, e-valisus, pilvandmetöötlus ning veebipõhised ja alternatiivsed vaidluste lahendamise süsteemid. (Mõned uuringud hõlmavad internetiühendust, teised mitte: vt allpool). Mitmes neist valdkondadest on Euroopa Komisjon esitanud seadusandlikke ettepanekuid, millest mõned on ELi seadusandjad nüüd vastu võtnud. Sellest tulenevalt on käesolevas analüüsis kasutatav realiseeritav arvatav arv näitaja järgmisel kümnendil **110 miljardit eurot**, kuid see võib vabalt olla suurem.
- **Internetiühenduse edendamine.** Prognoosid näitavad, et paremat internetiühendust edendava ELi tasandi poliitika (eelkõige traadita kiire lairibaühenduse kasutuselevõtu ja kiire lairiba püsiühenduse kiire kasutuselevõtu kaudu) võimalik pikaajaline stiimul ELi SKP-le on pärast täieliku sissetöötamisperioodi lõppu 30 aasta jooksul ligikaudu 0,8% SKPst. Kui eeldada, et positiivne mõju on järgmisel kümnendil 0,4% SKPst, lisanduks Euroopa majandusele ligikaudu **58 miljardit eurot** aastas.
- **Küberturvalisus.** Turvalise küberkeskkonna loomine on oluline selleks, et tagada kodanike takistamatu ja turvaline osalemine paljudes digitaalajastu aspektides: arvamusküsitlused näitavad, et umbes 87% eurooplastest näeb küberkuritegevuses olulist probleemi ja (2016. aastal) langes 80% Euroopa ettevõtetest vähemalt ühe küberintsidendi ohvriks. Euroopa Komisjoni arvutuste kohaselt võib küberturvalisust käsitleva kehtiva õigusliku ja poliitilise raamistiku ajakohastamine ELi institutsioonide soovitude kohaselt suurendada Euroopa majanduse efektiivsust vähemalt **10 miljardi euro** võrra.

3) **Majandus- ja rahaliit** (322 miljardit eurot)

- Fiskaalpoliitika parem koordineerimine (30 miljardit eurot)
- Pangandusliidu loomise lõpuleviimine (75 miljardit eurot)
- Ühine hoiuste tagamise skeem (5 miljardit eurot)
- Ühine töötuskindlustuse skeem (17 miljardit eurot)
- Integreeritumad kapitaliturud (137 miljardit)
- Üleeuroopaline personaalne pensionitoode (58 miljardit eurot)

- **Fiskaalpoliitika parem koordineerimine.** Riikide fiskaalpoliitika mõjusa koordineerimiseta võib negatiivne ülekanduv mõju majandus- ja rahaliidus osalevate ELi liikmesriikide vahel ning kogu Euroopa majanduses laiemalt olla tõsise kriisi korral märkimisväärne. Fiskaalpoliitika parem koordineerimine suurendab liikmesriikide jätkusuutlikkust ja vastupanuvõimet ning nendevahelist usaldust ja solidaarsust ning peaks avaldama vastutsüklilist mõju, andes suurema manööverdamisruumi riikidele, keda mõjutab mis tahes majanduslanguse ajal tootmismahtude vähenemine. EP uuring näitab, et fiskaalpoliitika parema koordineerimise võimalik aastane kasu Euroopa Liidus on ligikaudu **30 miljardit eurot**.
- **Pangandusliidu loomise lõpuleviimine.** ELi pangandusliidu eesmärk on tagada Euroopa finantsstabiilsus, milleks tuleb eelkõige katkestada pankade ja riigi laenukulude vaheline nõiaring. See aitab ühtse järelevalve-, ennetus- ja kriisilahendusraamistiku edendamise abil vähendada ka Euroopa finantsturgude praegust killustatust. Ühtsele reeglistikule tuginedes on nüüd paigas mõjusa pangandusliidu kaks peamist alustala – ühtne järelevalvemehhanism ja ühtne kriisilahendusmehhanism. Saavutatud edu arvesse võttes leitakse EP uuringus, et selles valdkonnas oleks võimalik saada tulu veel **75 miljardi eurot** (ehk peaaegu 0,5 % ELi SKPst). Muud uuringud näitavad, et pangandusliidu loomise lõpuleviimisega kaasneks makromajanduslik netokasu 35-130 miljardit eurot aastas.
- **Ühine hoiuste tagamise skeem.** Kuigi riiklikud hoiuste tagamise skeemid on juba olemas ja hoiused on tagatud kuni 100 000 euro suuruses summas, ei ole need tagatud Euroopa ühise skeemiga. Ühine hoiuste tagamise skeem – Euroopa hoiuste tagamise skeem – tagaks tugevama ja ühtlasema kindlustuskaitse kogu euroalal ning vähendaks riiklike hoiuste tagamise skeemide haavatavust suurte kohalike vapustuste suhtes. EP uuring näitab, et Euroopa hoiuste tagamise skeemi puudumisest tingitud keskmine kulu aastas, milles on arvesse võetud väiksemat hoiuste väljavoolu ELi pankadest tõsise riigivõla- või finantskriisi korral, on ligikaudu **5 miljardit eurot** aastas.
- **Integreeritumad kapitaliturud.** EL liigub integreerituma kapitaliturgude liidu loomise suunas, mille eesmärk on pakkuda rohkem alternatiivseid laenuvõimalusi ettevõtjatele, eelkõige idufirmadele ja VKEdele. Ligikaudu 75% ettevõtjatest sõltub välisrahastamise hankimisel endiselt pankadest. Integreeritum kapitaliturg võimaldaks paremat juurdepääsu aktsiaturgudele ning investoritel oleks teistesse ELi riikidesse investeerimisel vähem takistusi. Ka saaksid ELi kodumajapidamised oma säästude pealt rohkem tulu ja neil oleksid paremad investeerimisvõimalused. Selle tulemusena võiks EL oma keskmist potentsiaalset majanduskasvu suurendada ja kapitali oleks lihtsam suunata tootlikumatesse ja uuenduslikumatesse investeeringutesse. Kapitaliturgude parem lõimumine ja areng täiendaks ka oluliselt pangandusliitu, kuna mõlemad hõlbustavad majanduse kohandamist ja aitavad suurendada majanduse vastupanuvõimet. EP uuringu kohaselt võib täielikumalt lõimitud ja tulemuslikumalt reguleeritud ELi kapitaliturgudest tulenev kasu olla suurusjärgus **137 miljardit eurot** aastas.

- **Ühine minimaalne töötuskindlustusskeem.** Euroala ühise töötuskindlustusskeemi loomine toimiks tulevastel tõsise majandussurutise aegadel automaatse stabilisaatorina. EP uuring näitab, et kui selline süsteem oleks olnud olemas 2008. aasta majandus- ja finantskriisi ajal, oleks see kodumajapidamiste sissetulekuid hästi suunatud stiimulite abil stabiliseerinud ja piiranud SKP kahanemist majanduslangusest kõige enam mõjutatud euroala liikmesriikides ligikaudu 71 miljardi euro võrra nelja aasta jooksul, mis vastab ligikaudu **17 miljardile eurole** aastas.
- **Üleeuroopaline pensionitoode.** Pensionisüsteemide ja eelkõige riiklike pensioniskeemidega on tagatud, et enamik eakaid inimesi on enamikus ELi riikides kaitstud vaesuse ohu eest. Tänapäeval võivad inimesed 65-aastaselt eeldada, et nad elavad veel 20 aastat. Sel ja muudel põhjustel julgustavad liikmesriigid erapensionisäästude kogumist, et vähendada vananeva elanikkonnaga seotud koormust sotsiaalkindlustusskeemidele ja täiendada riiklikke pensionihüvitisi. Üleeuroopaline pensionitoode võiks olla ahvatlev täiendus, eriti noortele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele ning eriti liikmesriikides, kus tööandja- ja/või erapensionisüsteemid on vähe arenenud. Hinnangute kohaselt võib üleeuroopalise pensionitoote kasutuselevõtmine anda umbes poole ELi erapensionituru kasvust kuni aastani 2030, mis rahalises väärtuses on umbes 700 miljardit eurot ehk keskmiselt **58 miljardit eurot** aastas.

4) **Keskkond, energia ja teadusuuringud** (502 miljardit eurot)

- Kliimamuutus (hindamisel)
 - Tugevamad veesektori õigusaktid (25 miljardit eurot)
 - Lõimitum energiaturg, kus energiatõhusus on suurem (231 miljardit eurot)
 - Teadusuuringute ja innovatsiooni edendamine (40 miljardit eurot)
 - Robotika ja tehisintellekt (206 miljardit eurot)
- **Kliimamuutus.** Ainuüksi Euroopas küünib äärmuslike ilmastikutingimuste ja muude kliimaga seotud arengute tõttu alates 1980. aastast tekkinud hinnanguline majanduslik kahju kokku rohkem kui 436 miljardi euroni. Hiljutised (kuigi mitte väga põhjalikud) teadusuuringud kliimamuutuse kulude kohta näitavad, et praegu kavandatava leevendamispoliitika võimalik kasu ELi majandusele on ligikaudu **160 miljardit eurot** aastas. See on samas suurusjärgus tarbijate heaolule tekitatava täiendavale kahjuga juhul, kui ülemaailmne temperatuur tõuseks sajandi lõpuks rohkem kui 2°C võrra ning EP ja teiste ELi institutsioonide toetatavad ELi kliimapoliitika eesmärgid jääksid täitmata. Seda näitajat ei ole praegu Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamises arvestatud, sest see seondub ELi väljakujunenud poliitika mittesaavutamise kuludega ning seda mõõdetakse palju pikema aja jooksul kui ühtki teist vaatlusalust poliitikat. Kuid seda hinnatakse aktiivselt ja see näitab ilmekalt lisaväärtust, mida sidusad ELi tasandi meetmed selles poliitikavaldkonnas Euroopa kodanikele annavad.
 - **Tugevamad veesektori õigusaktid.** Vee mõjus kasutamine ja majandamine kuulub lahutamatuks tõhusa ja keskkonnasäästliku majanduse juurde. Aga ebapiisavad investeeringud selles sektoris ja puudulik reguleerimine seavad kodanikud ohtu ning probleemid veetaristu, vee puhtuse ja üleujutusrisi maandamisega jätkuvad. EP uuring näitab, et ELi suunatud tegevus neljas konkreetsetes valdkonnas – et aidata taastada lamme, vähendada ravimijääke asulareovees, edendada tõhusamate reoveeseadmete kasutamist ja suurendada veearvestite kasutamist – võib suurendada Euroopa majanduse efektiivsust ligikaudu **25 miljardit eurot** aastas.

- **Lõimitum energiaturg, kus energiatõhusus on suurem.** Viimaste aastate märkimisväärsetele edusammudele vaatamata tuleb veel palju ära teha täielikult integreeritud ELi energiaturu loomiseks, sest koordineerimise puudumine ja regulatiivsed tõkked piiravad jätkuvalt konkurentsi. Seetõttu on paljudel tarbijatel tarnija valikul endiselt piiratud võimalused ja neil puudub võimalus osta energiat madalama hinnaga. Ka peaks kodumajapidamistel ja ettevõtjatel olema võimalik energiasüsteemi ümberkujundamises täiel määral osaleda, hallates oma tarbimist, kasutades seejuures ära aruka nõudluse haldamise tehnoloogia kasutuselevõttu ja läbipaistvat teavet. Energia tõhusamasse kasutamisse tehtavad investeeringud suurendaksid ELi SKPd, aidates samal ajal kaasa Euroopa energiakulude vähendamisele, varustuskindluse suurendamisele ja keskkonnakaitsele. EP ja muude uuringute põhjal on mõistlik eeldada, et lõimitum energiaturg võib suurendada potentsiaalset SKPd kuni 29 miljardi euro võrra aastas ning ELi energiatõhususe meetmete täielik rakendamine võib suurendada tulu ligikaudu 202 miljardit eurot aastas. Kokkuvõttes võib suurema energiatõhususega lõimitum turg anda tulu kuni **231 miljardit eurot** aastas.
- **Teadusuuringute ja innovatsiooni edendamine.** Majandusliku õitsengu ja kestliku arengu võti on edukad teadusuuringud ja innovatsioon. Kuigi ELi osakaal maailma teadus- ja arendustegevuse investeeringutes on üks viiendik, investeerivad liidu konkurendid ja peamised kaubanduspartnerid proportsionaalselt rohkem: 2015. aastal ületas Hiina teadus- ja arendustegevuse maht 28-liikmelise ELi taseme ja moodustas 2% SKPst; Ameerika Ühendriigid investeerisid veidi alla 3% ja Jaapan investeeris veidi üle 3% SKPst. 2018. aastal esitas Euroopa Komisjon ettepaneku arendada paremini välja ELi teadusuuringute ja innovatsiooni programm. Kavandatud programm võiks olemasolevatele tulemustele tuginedes ja erinevaid makromajanduslike simulatsioone kasutades suurendada tõhusust kuni **40 miljardi euroni** aastas.
- **Robootika ja tehisintellekt.** Robootika ja tehisintellekti ulatuslikumal kasutamisel on ELis tohtu majanduslik potentsiaal. Asjakohaselt reguleeritud meetmed võivad avaldada positiivset mõju üksikisikutele ja ühiskonnale tervikuna, parandada elukvaliteeti, tervist ja keskkonda ning anda kodanikele uusi majanduskasvu toetavaid äriühinguid. Robootika ja tehisintellekti arengu ülemaailmne majanduslik mõju võib 2030. aastaks olla hinnanguliselt vahemikus 2-12 triljonit eurot. Asjakohane ELi poliitika nende uute tehnoloogiate edendamiseks ja reguleerimiseks võiks aidata suurendada Euroopa majanduse tõhusust suurusjärgus **206 miljardit eurot** aastas.

5) Transport ja turism (51 miljardit eurot)

- Euroopa ühtne transpordipiirkond (6 miljardit eurot)
 - Turismpoliitika arendamine (6 miljardit eurot)
 - Suuremad reisijate õigused (0,4 miljardit eurot)
 - Mootorsõidukite läbisõidumöödikuga manipuleerimine (9 miljardit eurot)
 - Vastutust käsitlevad reeglid ja autonoomsete sõidukite kindlustamine (30 miljardit eurot)
- **Euroopa ühtne transpordipiirkond.** Hoolimata viimase 20 aasta jooksul tehtud märkimisväärsetest edusammudest ühtse transpordituru loomisel esineb selles valdkonnas endiselt arvukaid tõkkeid, mis tekitavad olulisi keskkonda, ohutust, inimeste tervist ja majanduse konkurentsivõimet mõjutavaid lisakulusid. EP uuring näitab, et ebatõhususe kaotamine transpordisektoris võib tuua Euroopa majandusele igal aastal kasu vähemalt **5,7 miljardi eurot**. See parandaks ka kodanike liikuvust, suurendaks keskkonnasäästlikkust, tagaks parema ELi-sisese ühenduvuse ja suurema rahvusvahelise konkurentsivõime.

- **Turismipoliitika arendamine.** Kuigi EL on maailma juhtiv turismisihtkoht – mille arvele langeb ligikaudu 40% kõigist rahvusvahelistest külastustest – on ELi turismitööstusel palju probleeme ja turu eri liiki ebatõhusus pärsib tegevust selles sektoris. EP uuring näitab, et lisakasutamine võimalik saada tegutsemisega sellistes sektorites, kus ELi lisameetmetega saadav võimalik efektiivsuse kasv on kõige suurem, nt VKEde arengu edendamine toiduga seotud sektoris, mida toetab kvaliteetne majutus, mis toob potentsiaalset kasu **5,7-6,8 miljardit eurot** aastas.
- **Suuremad reisijate õigused.** ELis lennukiga, maanteel (bussiga), raudteel ja veeteedel (mere- ja siseveeteedel) reisijad on kaitstud konkreetse õigusraamistikuga, mis on maailmas sisuliselt ainulaadne. Siiski on veel olulisi nii õiguslikke kui ka praktilisi lahendamist vajavaid probleeme reisijate õiguste austamise ja kasutamise valdkonnas. Probleeme on eri transpordiliikide lõikes pakutava kaitse erinevustega, reisijate õiguste kohaldamata jätmise ja vähese teadlikkusega sellistest õigustest. EP uuring näitab, et ELi reisijate õiguste konsolideeritud raamistiku puudumisest tulenevad kodanike ja ettevõtjate kulud on vähemalt **355 miljonit eurot** aastas.
- **Mootorsõidukite läbisõidumöödikuga manipuleerimine.** Kuni 50%-l ELi liikmesriikide vahel müüdavatest kasutatud autodest on ebaseaduslikult manipuleeritud läbisõidumöödik (instrument, millega mõõdetakse sõidukiga läbitud teepikkust), mille eesmärk on suurendada sõiduki turuväärtust. Imporditud autodes on palju sagedamini manipuleeritud läbisõidumöödikud ja sellistel autodel on suurem läbisõit kui riigisisestel turgudel müüdavatel autodel. EP uuring näitab, et ELis piiriüleselt kaubeldavate kasutatud autode läbisõidumöödikuga seotud pettuste majanduslik kogukulu on vähemalt 1,3 miljardit eurot aastas, kusjuures kõige tõenäolisema pettuste määra stsenaariumi kohaselt on majanduslik kahju **8,8 miljardit eurot**.
- **Vastutust käsitlevad reeglid ja autonoomsete sõidukite kindlustamine.** Järjest kiirenev nihe ühendatud ja autonoomsete sõidukite kasutuselevõtu suunas mõjutab oluliselt autotööstust ning võib tuua olulist sotsiaal-majanduslikku kasu. Autonoomsed sõidukid võivad 2050. aastaks tuua Euroopa majandusse 17 triljonit eurot. Üldiselt eeldatakse, et isejuhtivad sõidukid võivad päästa inimesi, vähendada liiklusõnnetuste rahalist kulu, parandada linnalist liikumiskeskonda, vähendada ummikuid ja negatiivset keskkonnamõju, võimaldada eakatele ja erivajadustega inimestele kaasavat liikuvust ning suurendada tootlikkust. EP uuring näitab, et kui isejuhtivate sõidukite kasutuselevõtukõvera vastutust käsitlevate eeskirjade selgitamisega Euroopa tasandil viie aasta võrra kiirendada, stimuleeriks see majandust **29,6 miljardi euro** võrra aastas.

6) **Sotsiaalne Euroopa, tööhõive ja tervishoid** (142 miljardit eurot)

- Soolise palgalõhe vähendamine (43 miljardit eurot)
 - Töötajate parem teavitamine ja nendega konsulteerimine (12 miljardit eurot)
 - Sotsiaalsed ettevõtted ja vastastikused ühingud (15 miljardit eurot)
 - Tervisealase ebavõrdsusega tegelemine (72 miljardit eurot)
- **Soolise palgalõhe vähendamine.** Vaatamata viimaste aastate pingutustele kaotada sooline palgalõhe, on naiste brutotunnitasu ELi majanduses endiselt 16% madalam kui meestel. See on tingitud nii segregatsiooni mõjust kui ka palgadiskrimineerimisest, kuid üldine sissetulekute ebavõrdsus hõlmab ka erinevust tööhõive määras ja töötatud tundides, kusjuures saamata jäänud tulu moodustab hinnanguliselt 241–379 miljardit eurot aastas. Soolise palgalõhe vähendamine ei ole soovitatav üksnes iseenesest, vaid see mõjuks positiivselt ka

majanduskasvule, sest lõhe vähendab majanduslikku tõhusust ja takistab muu hulgas tööjõu optimaalset jaotumist. See suurendaks tootlikkust ja tööga rahulolu ning vähendaks tööjõu voolavust ja kohtuvaidlusi. EP uuring näitab, et soolise palgalõhe ühe protsendiline vähenemine suurendab majanduse kasvu 0,14%. Sellest järeldub, et isegi kui töötasude läbipaistvust ja eri puhkuse liikide paremat kättesaadavust ja paindlikku töökorraldust käsitlevad ELi meetmed vähendaksid palgalõhet vaid 2,0%, suureneks ELi SKP 0,28% ehk **43 miljardit eurot** aastas.

- **Töötajate parem teavitamine ja nendega konsulteerimine.** Töötajatel ei ole mitte ainult ELi põhiõiguste harta alusel õigus asjakohasele teavitamisele, vaid sellel protsessil võib olla positiivne mõju ka majandusele, eriti koondamise ajal, kuna on täheldatud, et kui koondamisest eelnevalt teavitatakse, aitab see kaasa uue töökoha edukale leidmisele, eriti kui sellega kaasneb abi tööotsimisel ja koolitamine. EP uuringu põhjal, milles käsitletakse praeguse ELi õigusraamistiku võimalike täiendustega seotud kulusid ja tulusid, võib seeläbi saavutatud tõhusus anda ligikaudu **12 miljardit eurot** aastas, eelkõige koondamiste arvu (ligikaudu 22%) vähendamise, töövaidluste esinemissageduse ja tõsiduse, töötajate lahkumismäärade ja tervishoiukulude vähendamise ning uute töökohtade leidmise tõenäosuse suurendamise kaudu.
- **Tervisealase ebavõrdsusega tegelemine.** Olla terve ja/või elada haigena väärikalt on iga inimese jaoks üks olulisemaid küsimusi. Kuigi ELil on tervishoiupoliitikas vaid toetav pädevus, võib juurdepääs piiriülestele tervishoiuteenustele ning parem koordineerimine ja parimate tavade edendamine liikmesriikide vahel märkimisväärset kasu tuua. Tuginedes Euroopa Komisjoni ja muudele analüüsidele suure tervisealase ebavõrdsusega seotud kulude kohta nii liikmesriikide vahel kui ka nende siseselt, mis toob kaasa tervise halvenemise mitmes sotsiaalses rühmas või teatud piirkondades, võivad tõhusamad meetmed selles valdkonnas tuua Euroopa majandusele lisatulu kuni **72 miljardit eurot** aastas. Tervisemõõtmel võiks kasutusele võtta ka teistes ELi poliitikavaldkondades, näiteks olemasolevate struktuurifondide ulatuslikum kasutamine selliste projektide toetamiseks, millega parandatakse tervishoiutaristut, suurendatakse tervishoiualaseid teadusuuringuid ja koolitust, aidatakse kaasa tervislikumale eluviisile ja edendatakse aktiivsena vananemist.
- **Sotsiaalsed ettevõtted ja vastastikused ühingud.** ELis on kaks miljonit sotsiaalset ettevõtet, mis annavad tööd rohkem kui 14 miljonile inimesele. Nad tegutsevad väga mitmes erinevas õiguslikus vormis, näiteks sihtasutuste, kooperatiivide, vastastikuste ühingute, ühenduste või äriühingutena. ELis puudub aga praegu õigusraamistik, mis aitaks neil ühtselt turust täiel määral kasu saada. Kooskõlastatum ELi lähenemisviis looks majanduslikku ja sotsiaalset lisaväärtust, sealhulgas suuremat mastaabisäästu, võimaldades juurdepääsu suuremale turule, vähendades tehingu- ja jõustamiskulusid, parandades juurdepääsu rahastamisele ja avalikele hangetele ning suurendades nähtavust ja tarbijate usaldust. Euroopa vastastikuse sihtasutuse või Euroopa sihtasutuse mõisted, nagu ka ELi sertifitseerimissüsteem, muudaksid nende tegevuse lihtsamaks. Sertifitseerimissüsteemiga seoses võiks neile ettevõtjatele pakkuda teistest ettevõtetest eristumise võimalust Euroopa sotsiaalmajanduse märgis. Sellisel juhul ei peaks nad igas liikmesriigis eraldi registreeruma ja saaksid valida tegutsemiseks eelistatava õigusliku vormi. EP uuring näitab, et isegi kui sellised meetmed hoogustaksid sektori kasvu vaid 2,0%, tähendaks see ligikaudu **15 miljardi euro** suurust lisatulu aastas.

7) **Kodanike Euroopa** (58 miljardit eurot)

- Majanduslikult aktiivsete ELi kodanike vaba liikumine (53 miljardit eurot)
 - Loovus ja kultuuriline mitmekesisus (0,5 miljardit eurot)
 - Piiriülene vabatahtlik tegevus (0,06 miljardit eurot)
 - Laste, perekonna ja omandisuhete kaitse (0,6 miljardit eurot)
 - Äriühingute asutamine ja liikuvus (0,26 miljardit eurot)
 - Õiguslane koostöö ning kohtuvaidlused tsiviil- ja kaubandusajades (4 miljardit eurot)
 - ELi haldusmenetlusõigus (0,02 miljardit eurot)
- **Majanduslikult aktiivsete ELi kodanike vaba liikumine.** Kodanikel on õigus otsida tööd teises ELi liikmesriigis, seal elada ja pääseda selle tööturule. Nad peavad maksma makse ja tasuma sotsiaalkindlusmaksleid, kuid neil on kodanikega võrdsed õigused. Hinnangute kohaselt saavutati 2017. aastal tänu vabale liikumisele peamistesse sihtriikidesse 106 miljardi euro suurune SKP kasv. Kui see suundumus praegusel kujul jätkub – ajavahemikul 2007–2017 suurenes teises liikmesriigis elavate tööealiste ELi kodanike arv 2,5%-lt 3,8%-le – oleks vaba liikumise jätkuva kasutamise tõttu selliste kodanike arv 5,4% ehk 2027. aastaks kuuluks sellesse kategooriasse ligikaudu 12 miljonit inimest. EP uuring näitab, et selline tõus annaks püsivhindades ELi majandusele aastas ligikaudu **53 miljardit eurot**. See summa oleks aga märkimisväärselt suurem, kui võtta arvesse piirialatöötajaid, lähetatud töötajaid, rahaülekandeid ja mõju avaliku sektori tuludele.
- **Loovus ja kultuuriline mitmekesisus.** Kultuur on üks Euroopa suurimatest varadest ning 80% ELi kodanikest on seisukohal, et Euroopa kultuuri mitmekesisus eristab Euroopat muust maailmast ja annab sellele erilise väärtuse. Kultuuri- ja loomesektorid on ka innovatsiooni käivitajad, andes aastas ELi SKPsse üle 500 miljardi euro ja andes tööd 7,5%-le Euroopa tööjõust. Probleemid, millega need sektorid kokku puutuvad, on digitaliseerimine, turgude killustatus, teoste vähenenud levik ning takistused laenule ja omakapitalile juurdepääsul, eriti kui võtta arvesse immateriaalse vara hindamisega seotud raskusi ja mikroettevõtjate suurt arvu selles sektoris. Uuring näitab, et kui uute rahastamisvahendite kasutusele võtmise ja olemasolevate edasiarendamisega – millega kaasneb lihtsam juurdepääs omakapitalile ja kaasrahastamisele, sealhulgas nn äriinglite ja ühisrahastamise kasutamine – oleks võimalik sektori rahastamispuudujääki veerandi võrra vähendada, võib SKP potentsiaalne kasv olla kuni **494 miljonit eurot** aastas.
- **Piiriülene vabatahtlik tegevus.** Vabatahtlik tegevus – mida tehakse vabal tahtel, peamiselt vabaühenduses mittetulunduslikul eesmärgil – toob nii vabatahtlikele kui ka nendelt abi saavatele sektoritele ja kohalikele kogukondadele palju kasu. Siiski on paljudes õigusaktides ja finantskohustustes tavapäraselt piiratud juurdepääsu vabatahtlikule tööle, eriti noorte jaoks. Siia kuuluvad piiriülese õigusliku tunnustamise puudumine, näiteks sotsiaalkindlustushüvitistele juurdepääsu tõkestamine, ning asjaolu, et vabatahtliku tegevuse käigus omandatud oskusi ei tunnustata järjepidevalt. EP uuringu kohaselt on selliste tökete maksumus ligikaudu **65 miljonit eurot** aastas. Euroopa Komisjon on seisukohal, arvestades ligikaudu neljakordset mõju, et uue Euroopa solidaarsuskorpuse 50 000 osavõtjat võiksid stimuleerida majandust 810 miljoni euro võrra aastas.
- **Laste, perekonna ja omandisuhete kaitse.** Rahvusvaheliste paaride ja perede arv ELis aina suureneb, kuna rohkem inimesi kasutab oma vaba liikumise õigust. EP uuring näitab, et laste, perekonna ja omandisuhete kaitset piiriülestes olukordades käsitlevas ELi õigusraamistikus

praegu esinevad puudused ja vasturääkivused tekitavad aastas umbes **619 miljonit eurot** kulusid. Nende kulude põhjuseks on peamiselt erinevused liikmesriikide reeglites, ELi reeglite tõlgendamises ja kohaldamises ning konkreetse õigusliku seisundi või haldusotsuse vastastikuse tunnustamise puudumine. Meetmeid on vaja võtta seoses laste piiriülese adopteerimisega, esindamisega teovõimetuse puhul, perekonnaseisu ja omandiõiguste tunnustamisega ning liiklusõnnetustega seotud kahjude hüvitamisega.

- **Äriühingute asutamine ja liikuvus.** Euroopa äriühinguõigus on ühtse turu oluline nurgakivi. See hõlbustab asutamisevabadust, vähendab äriühingute halduskoormust, suurendab nende konkurentsivõimet ja edendab läbipaistvust. Eurostati andmetel loovad ELis tegutsevad 17 miljonit äriühingut aastas ligikaudu 4,9 triljoni euro ulatuses lisaväärtust. Vaatamata sellele seisavad teise liikmesriiki liikuda soovivad äriühingud ikka veel silmitsi märkimisväärsete takistustega, kulude ja õiguskindlusetusega, mis piirab turu integreerituse taset. EP uuring näitab, et äriühingute ühinemist, jagunemist, ümberkujundamist ja tegevust käsitleva ELi õigusraamistiku parandamine võib suurendada tõhusust **264 miljoni euro** võrra aastas.
- **Õigusalane koostöö ning kohtuvaidlused tsiviil- ja kaubandusajades.** Piiriüleste tehingutega tegelevate inimeste ja äriühingute arv suureneb pidevalt. Õiguste tagamine teises liikmesriigis on aga endiselt keeruline. Erinevused liikmesriikide tsiviilkohtumenetluse normides tekitavad asjaosalistele raskusi ja kulusid ning võivad põhjustada usaldamatust kohtute vahel, kui tegemist on välisriigi kohtuotsuste tunnustamise või täitmise tagamisega. EP uuring näitab, et seadusandlik meede, millega kehtestatakse ELi tsiviilkohtumenetluse ühised miinimumnõuded, võiks vähendada kodanike ja ettevõtjate aastakulusid 258–773 miljoni euro võrra aastas. Lisaks võib ELi meede kaubandusvaidluste kiiremaks lahendamiseks luua täiendavat Euroopa lisaväärtust vähemalt **3,7 miljardi euro** ulatuses ja potentsiaalselt 5,7 miljardi euro ulatuses aastas.
- **ELi haldusmenetlusõigus.** Igal kodanikul on oma suhetes ELi institutsioonide, organite ja asutustega õiguslikult tagatav õigus heale haldusele. Praegusel kujul on ELi haldusõigus väga killustatud, mis tekitab ebakindlust, kulusid ja viivitusi. EP uuring näitab, et selgem ja ühtsem lähenemisviis, mis oleks kodifitseeritud haldusmenetlust käsitleva ELi õigusakti vormis, vähendaks üksikisikute jaoks ELi ametiasutustega suhtlemisel tehingukulud ja ooteaega vähemalt **20 miljoni euro** väärtuses.

8) **Justiits- ja siseküsimused – ränne ja piirid** (55 miljardit eurot)

- Seaduslik ränne (22 miljardit eurot)
 - Varjupaigapoliitika (22 miljardit eurot)
 - Piirikontroll ja viisapoliitika (10 miljardit eurot)
 - Investорitele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad (hindamisel)
- **Seaduslik ränne.** ELi eesmärk on luua terviklik sisserändepoliitika, mille alusel tuleks seaduslikult liidus viibivaid kolmandate riikide kodanikke kohelda õiglaselt ja mittediskrimineerivalt. Siiski on mitmeid puudusi ja tõkkeid, mis tulenevad rahvusvaheliste ja ELi inimõiguste ja töönormide puudulikust ülevõtmisest ja rakendamisest ning ELi õigusraamistikus võetud valdkondlikust käsitusest, mis ei hõlma kõiki kolmandate riikide kodanikke. See omakorda soodustab seda, et kolmandate riikide kodanikud tajuvad erinevusi seoses tööhõive määra, ülekvalifitseerituse, halvemate töökohtade, väiksema sissetuleku ja halvema pikaajalise lõimumisega. EP uuringu kohaselt võivad ELi edasised meetmed seadusliku rände valdkonnas tuua majandusele lisatulu kuni **22 miljardit eurot** aastas. Lisatulu võiks saada seeläbi, et tegeletakse selle valdkonna

killustatud riikliku poliitikaga, mis vähendab praegu ELi kui terviku võimet meelitada ligi vajalikke töötajaid ja teadlasi.

- **Varjupaigapoliitika.** Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja sellega seotud meetmete ülesehituses ja rakendamises esineb praegu olulisi struktuurilisi nõrkusi ja puudusi. Seetõttu tuleks tegeleda selliste küsimustega nagu rahvusvaheliste ja ELi normide ja väärtuste parem järgimine, ELi suunduva ebaseadusliku rände taseme alandamine ning piiride turvalisuse ja järelevalve kulud, varjupaigamenetluse tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamine, varjupaigataotlejate kiirem sotsiaal-majanduslik lõimimine, tööhõive ja maksutulude suurendamine ning inimõiguste kaitse tugevdamine vastuvõtvates riikides. EP uuring näitab, et nendes valdkondades oleks poliitilikkavahendite vastuvõtmise majanduslik kasu vähemalt **22,5 miljardit eurot** aastas.
- **Piirikontroll ja viisapoliitika.** Aastatel 2015–2016 ELi välispiirile saabunud rändajate ootamatult suur arv tõi esile struktuursed puudused ELi praeguses välispiiride haldamise poliitikas, eelkõige seoses mingrantide ja varjupaigataotlejate kontrollimisega. Nende puuduste ja sisejulgeolekuga seotud probleemide tõttu taastasid mitmed Schengeni riigid ajutiselt sisepiirid. Lisaks sisepiiride sulgemisest tulenevale majanduslikule kahjule – Schengenist loobumise kulud on arvatavalt vähemalt 10 miljardit eurot aastas – on see olukord avaldanud negatiivset mõju migrantidele, vastuvõtvatele ühiskondadele, nende elanikele ja usaldusele ELi vastu. EP uuringu kohaselt on praeguse korraldusega seotud kulude suurus Euroopa majanduse jaoks ligikaudu 27,5 miljardit eurot aastas. Tuvastatud puuduste ja tõkete kõrvaldamise eesmärgil mitme ELi poliitikavahendi vastuvõtmisest saadav puhas kasu oleks vähemalt **10 miljardit eurot** aastas (4 miljardit eurot piirikontrolli ja 6 miljardit eurot viisapoliitika valdkonnas).
- **Investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad.** Mitmes liikmesriigis on kehtestatud investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad (nn kuldsed passid ja kuldsed viisad), mis võimaldavad saada vastavas riigis investeringute eest elamisloa või kodakondsuse. Mõnel juhul on aga väljendatud muret korrupsiooni, rahapesu ja/või maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise ulatuse pärast, mis võib moonutada ühtset turgu ja kahjustada Euroopa kodakondsuse terviklikkust. Praegu kaalutaksegi aktiivselt mitmeid ELi algatusi, mille eesmärk on suurendada selliste kavadega seotud läbipaistvust, aruandlust ja hoolsuskohustust, ning hinnatakse selliste meetmete võimalikku majanduslikku kasu ELi majandusele.

9) Justiits- ja siseküsimused – julgeolek ja põhiõigused (125 miljardit eurot)

- Võitlus naistevastase vägivalda vastu (23 miljardit eurot)
 - Võrdne kohtlemine ja mittediskrimineerimine (0,5 miljardit eurot)
 - Organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni ja küberkuritegevuse vastane võitlus (82 miljardit eurot)
 - Terrorismi vastu suunatud kooskõlastatud meetmed (16 miljardit eurot)
 - Menetlusõigused ja kinnipidamistingimused (0,2 miljardit eurot)
 - Andmekaitse (3 miljardit eurot)
- **Võitlus naistevastase vägivalda vastu.** Ligikaudu üks neljandik kuni üks kolmandik naistest on kogenud alates 15. eluaastast füüsilist ja/või seksuaalset vägivalda. ELi tasandil ei ole õiguslikult siduvaid instrumente, mis käsitleks konkreetselt naistevastase vägivalda ohvriks langenud naisi.

Seetõttu on ennetus, kaitse ja abi kogu liidus erinev. Euroopa Liit on allkirjastanud Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (Istanbuli konventsioon), mis on pärast selle ratifitseerimist liidule ja selle liikmesriikidele siduv. EP uuringu kohaselt on naistevastase vägivalda üldine sotsiaalne ja individuaalne kulu ligikaudu 230 miljardit eurot aastas, sh SKP otsene vähenemine ligikaudu 30 miljardit eurot ning kriminaal- ja tsiviilõigussüsteemi suurema kasutamise kulu 34 miljardit eurot. Kui vägivalda suudetaks parlamendi soovitatud poliitikameetmete abil 10% vähendada, oleks majanduslik lisatulu umbes **23 miljardit eurot** aastas.

- **Võrdne kohtlemine ja mittediskrimineerimine.** Võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise mõisted on Euroopa Liidu aluseks olevate väärtuste jaoks väga olulised. Sellest hoolimata kogeb ELis igal aastal mingil viisil diskrimineerimist iga viies inimene. Lisaks diskrimineerimisele ja naistevastasele vägivaldale (mida on analüüsitud eespool) on laialt levinud rassiline diskrimineerimine, puudega inimestel on raske kasutada oma õigust iseseisvale elule ning LGBT-inimesed puutuvad kokku uute diskrimineerimise ja vihakuritegude lainetega. Hoolimata kehtivatest ELi õigusaktidest ja meetmetest esineb liidus ikka veel olulisi puudusi ja tõkkeid, mis takistavad võrdset kohtlemist ning vihakuritegude piisavat ennetamist ja nende eest vastutusele võtmist. EP uuring näitab, et ELi tasandil teatud küsimustes võetavad täiendavad meetmed – eelkõige kehtivate õigusaktide parema rakendamise tagamine, usu ja veendumuste, seksuaalse sättumuse, puude ja vanuse alusel toimuva diskrimineerimisega seotud uute kaitsemeetmete vastuvõtmine ning LGBT-inimeste suhtes toime pandavate vihakuritegude vastase kaitse laiendamine – võivad anda majanduslikku lisatulu kuni **527 miljonit eurot** aastas.
- **Organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni ja küberkuritegevuse vastane võitlus.** Organiseeritud kuritegevus ja korrupsioon toimivad üksteist vastastikku tugevdavalt. Organiseeritud kuritegelikud rühmitused püüavad korruptiivsete ametnike abiga eeskirju enda kasuks väänata. Korrupsioon õõnestab õigusriigi põhimõtet, see aga loob organiseeritud kurjategijatele rohkem võimalusi. Moodsa tehnoloogia arenedes on organiseeritud kuritegelikud rühmitused laiendanud oma tegevust ka küberkuritegevusse. Nad tegelevad näiteks internetimaksetega seotud pettuste ja väljapressimisega, kasutades selleks pahavara. ELi ja selle liikmesriikide võitluse tulemuslikkuse üks peamisi takistusi on rahvusvaheliste ja ELi normide puudulik rakendamine. EP uuring näitab, et kooskõlastatum lähenemisviis aitaks Euroopa majandusel säästa vähemalt **82 miljardit eurot** aastas.
- **Terrorismi vastu suunatud kooskõlastatud meetmed.** Terrorism on jätkuvalt üks olulisemaid probleeme, millega EL praegu silmitsi seisab. Liit võitleb terrorismi vastu sellega, et toetatakse eri riiklike meetmeid, sh neid, mis takistavad radikaliseerumist ja värbamist, terrorismi rahastamist ning relvade ja lõhkeainete omamist ja omandamist, samuti instrumente, mille eesmärk on tugevdada julgeolekut liidu välispiiridel, ning teabevahetust nendel teemadel. See hõlmab aktiivset koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Sellest hoolimata läheb terroristlik tegevus ELile maksma ligikaudu **15,9 miljardit eurot** aastas. ELi terrorismivastases poliitikas esinevate mitmete puuduste ja tõkete kõrvaldamine võib aidata terroristlikku tegevust paremini ennetada ja süüdlasi selle eest vastutusele võtta.
- **Menetlusõigused ja kinnipidamistingimused.** Vaatamata olulistele meetmetele ja ELi tasandi koostööle ei suudeta kuriteos kahtlustatavate ja liikmesriikides karistust kandvate isikute õiguste ja kinnipidamistingimuste puhul endiselt täita rahvusvahelisi ja ELi standardeid. Kahtlusaluste õigusi käsitlevad ELi õigusaktid piirduvad ühiste miinimumnõuete kehtestamisega. Peale selle ei ole põhjalikult tegeletud teatud valdkondadega, nagu eelvangistus, mis on tinginud mitmes liikmesriigis vanglate ülekoormatuse. See olukord mõjutab nii asjaomaseid isikuid ja nende perekondi kui ka üldisemalt kogu ühiskonda. EP uuringu kohaselt läheb eelvangistuse ülemäärane kasutamine Euroopa majandusele maksma 162 miljonit eurot aastas ning Euroopa vahistamismääruse ebaproportsionaalse kasutamise tõttu lisandub veel 43 miljonit eurot ehk kokku **205 miljonit eurot** aastas.

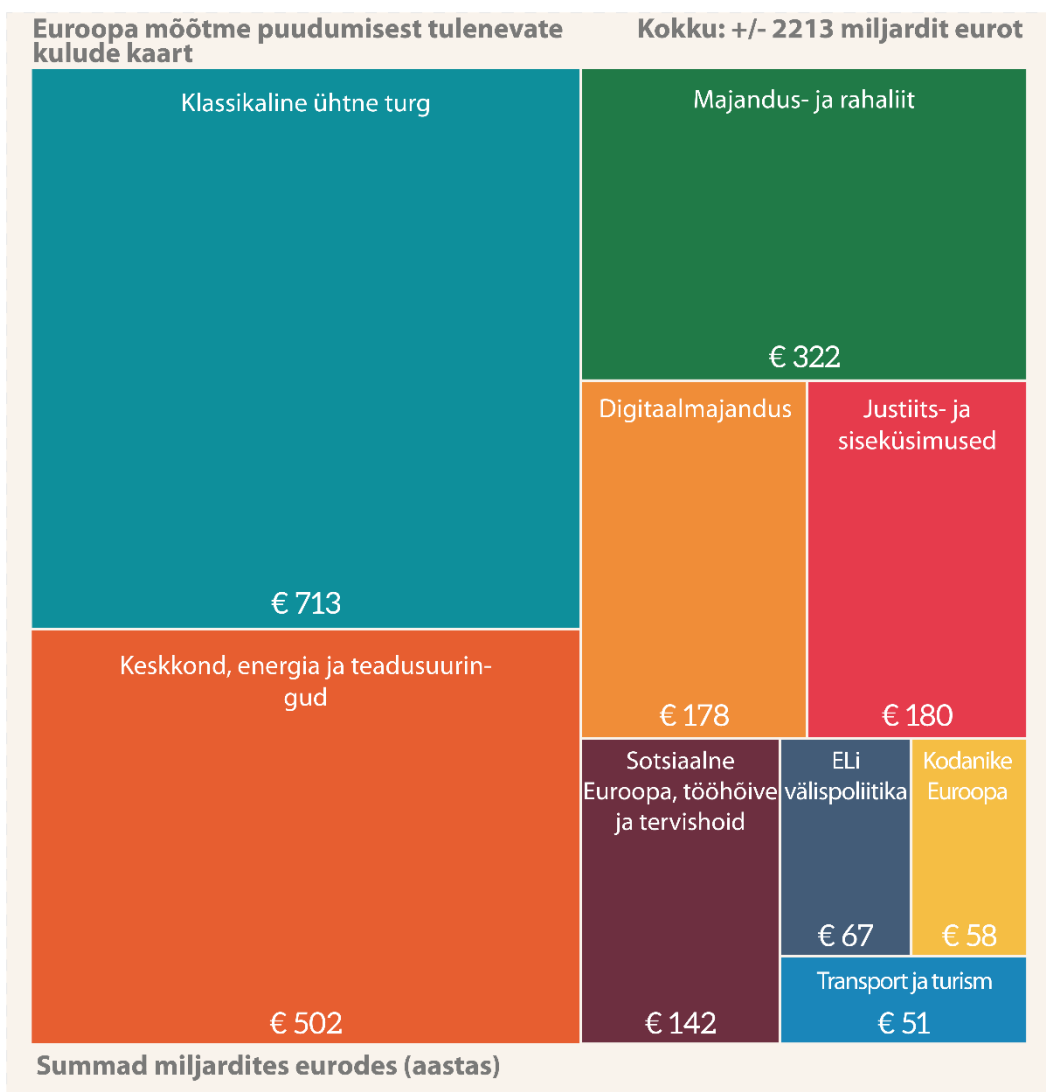
- **Andmekaitse.** Andmekaitse on põhiõigus, mis on sätestatud ELi põhiõiguste hartas ja hiljuti vastu võetud isikuandmete kaitse üldmääruses, mis hõlmab avalikku ja erasektorit, samuti politsei- ja õiguslast koostööd käsitlevas direktiivis isikuandmete kaitse kohta õiguskaitses, milles kodanike andmekaitsestandardeid on ajakohastatud ühtsel ja positiivsel viisil. Elektroonilise side valdkonnas on internetipivaatsusega seotud korda siiski võimalik selgemaks ja lihtsamaks muuta, ajakohastades selle valdkonna õigusakte. Lisaks kodanike õiguste kaitsmisele võib see Euroopa majandusele anda umbes **3,25 miljardi euro** suuruse kokkuhoiu aastas.

10) ELi välispoliitika (67 miljardit eurot)

- Vähem dubleerimist julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (22 miljardit eurot)
 - Arenguabi rahastajate tegevuse parem kooskõlastamine (9 miljardit eurot)
 - Parema ühine konsulaarkaitse ELi kodanikele (0,9 miljardit eurot)
 - Rahvusvahelise kaubanduse edendamine (35 miljardit eurot)
- **Vähem dubleerimist julgeoleku- ja kaitsepoliitikas.** Kuigi ELi liikmesriigid üheskoos on praegu oma üle 220 miljardi euro suuruse aastaelarvega (mis suureneb) maailmas suuruselt teine kaitsekulutuste tegija, toob mõnikord seadmete koostalitlusvõime puudumisest väljenduv relvajõudude ja sõjaliste kaupade ostmise traditsiooniline killustatus kaasa ebavajaliku kattumise ja dubleerimise, samas kui tihedam koostöö võiks pakkuda suuremat tõhusust, mida toetab eelkõige seadmete suurem standardimine ja ülesannete spetsialiseerimine. EP uuring näitab, et hoolimata ELi ja NATO juhtimisel viimasel ajal selles valdkonnas tehtud olulistest edusammudest, oleks tõhususe suurendamisel võimalik saavutada veel vähemalt **22 miljardit eurot** lisatulu aastas. See seisukoht on kooskõlas ka teiste asutuste, näiteks Bertelsmanni sihtasutuse, McKinsey ja Itaalia rahvusvaheliste suhete instituudi tehtud uuringutega.
 - **Arenguabi rahastajate tegevuse parem kooskõlastamine.** EL koos oma liikmesriikidega on ülemaailmses arenguabis suurim osaleja, kulutades ametlikule arenguabile 76 miljardit eurot. Kuigi EL on olnud tihedalt kaasatud abi tõhususe ülemaailmsete kriteeriumide ja vahendite määratlemisse, võib kolme eri liiki ELi abi olemasolu – mida annab Euroopa Komisjon otse, mida antakse valitsustevahelise Euroopa Arengufondi (EAF) kaudu kaudselt (isegi kui seda haldab komisjon) ning mida annavad liikmesriigid kahepoolselt – takistada tõhusust ning tuua kaasa mõningase dubleerimise ja kattumise. EP uuring näitab, et selles valdkonnas oleks parema koordineerimise, eelkõige riikide eraldiste parema koordineerimise kaudu, võimalik suurendada tõhusust ligikaudu **9 miljardi euro** võrra aastas, mis hõlmab nii otsest säästmist kui ka paremaid tulemusi abi saavates riikides.
 - **Parema ühine konsulaarkaitse ELi kodanikele.** Üha rohkem ELi kodanikke liigub, reisib ja töötab väljaspool ELi piire. Aluslepingutega antakse neile õigus saada diplomaatilist ja konsulaarkaitset riigis, kus nad ei ole esindatud. Nendele kodanikele antav tõhustatud diplomaatiline abi võib olla kasulik nii neile endile kui ka vähendada toetuse dubleerimisest tulenevaid tarbetuid kulusid. Hinnanguliselt on võimalik kokku hoida ligikaudu **860 miljonit eurot** aastas, kui mitmeid diplomaatilisi teenuseid, mida praegu haldavad liikmesriikide diplomaatilised esindused, pakutakse ELi tasandil.
 - **Rahvusvahelise kaubanduse edendamine.** Nii kaupu kui ka teenuseid arvesse võttes on EL maailma suurim kaubandusjõud. Rahvusvahelisest kaubandusest saadav heaolu kasv peaks tulenema spetsialiseerumisest ja tootlikkuse kasvust ning võimaldama juurdepääsu riigisisestest piiratud ressurssidele ning välismaal toodetud tehnoloogiale ja innovatsioonile. Samal ajal

püüab EL tagada, et tema kaubanduspoliitikas austatakse inimõigusi, töö-, keskkonna- ning tervishoiu- ja ohutusstandardeid ja -põhimõtteid. Kuigi mitmepoolsed (WTO) ja kahepoolsed kaubandusraamistikud on mõlemad liidu jaoks väga olulised, on viimasel ajal tehtud edusamme just kahepoolsete raamistike valdkonnas. Euroopa Komisjon on hinnanud, et hiljuti Uus-Meremaa, Austraalia ja Jaapaniga sõlmitud vabakaubanduslepingutest võib ELi majandus saada potentsiaalset lisatulu 2,1–35 miljardit eurot aastas, ning Atlandi-ülesest kaubandus- ja investeerimispartnerlusest (TTIP) loodetav lisatulu on ligikaudu 68 miljardit eurot aastas. Sarnaselt võiks prognoosida, et kui sõlmitaks veel üks ELi vabakaubandusleping suurema kolmanda riigi või riikide rühmaga, võiks sellest tulenev pikaajaline potentsiaalne lisatulu olla ligikaudu **35 miljardit eurot** aastas.

Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaart (2019–2024)

Uuringus esitatud ELi 50 poliitikavaldkonna potentsiaalse majandusliku kasu üksikasjaliku analüüsi loetelu

KLASSIKALINE ÜHTNE TURG	29
1. Kaupade ühtse turu lõpuleviimine	29
2. Teenuste ühtse turu lõpuleviimine	34
3. Tarbijaõiguste tagamine	40
4. Jagamis- või koostöömajanduse edendamine	44
5. Äriühingu tulumaksu vältimise vastu võitlemine	48
6. Käibemaksupettuse vastane võitlus	52
DIGITAALMAJANDUS	55
7. Digitaalse ühtse turu loomise lõpuleviimine	55
8. Internetiühenduse edendamine	60
9. Küberturvalisus	66
MAJANDUS- JA RAHALIIT	70
10. Fiskaalpoliitika parem koordineerimine	70
11. Pangandusliidu loomise lõpuleviimine	74
12. Ühine hoiuste tagamise skeem	78
13. Ühine tööstuskindlustuse skeem	82
14. Integreeritumate kapitaliturgude loomine	86
15. Üleeuroopaline pensionitoode	91

KESKKOND, ENERGIA JA TEADUSUURINGUD	95
16. Kliimamuutus	95
17. Tugevamad veesektori õigusaktid	102
18. Lõimitum energiaturg, kus energiatõhusus on suurem	106
19. Teadusuuringute ja innovatsiooni edendamine	112
20. Robotika ja tehisintellekt	116
TRANSPORT JA TURISM	120
21. Euroopa ühtne transpordipiirkond	120
22. Turismipoliitika arendamine	125
23. Suuremad reisijate õigused	128
24. Mootorsõidukite läbisõidumõõdikuga manipuleerimine	131
25. Vastutust käsitlevad reeglid ja autonoomsete sõidukite kindlustamine	134
SOTSIAALNE EUROOPA, TÖÖHÕIVE JA TERVISHOID	137
26. Soolise palgalõhe vähendamine	137
27. Töötajate parem teavitamine ja nendega konsulteerimine	142
28. Tervisealase ebavõrdsusega tegelemine	146
29. Sotsiaalsed ettevõtted ja vastastikused ühingud	149
KODANIKE EUROOPA	152
30. Majanduslikult aktiivsete ELi kodanike vaba liikumine	152
31. Loovus ja kultuuriline mitmekesisus	157
32. Piiriülene vabatahtlik tegevus	161
33. Laste, perekonna ja omandisuhete kaitse	164
34. Äriühingute asutamine ja liikuvus	169
35. Õiguslane koostöö ning kohtuvaidlused tsiviil- ja kaubandusajades	173
36. ELi haldusmenetlusõigus	176

JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSED:RÄNNE JA PIIRID	179
37. Seaduslik ränne	179
38. Varjupaigapoliitika	183
39. Piirikontroll ja viisapoliitika	186
40. Investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad	190
JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSED:JULGEOLEK JA PÕHIÕIGUSED	194
41. Võitlus naistevastase vägivalla vastu	194
42. Võrdne kohtlemine ja mittediskrimineerimine	198
43. Organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni ja küberkuritegevuse vastane võitlus	202
44. Terrorismi vastu suunatud kooskõlastatud meetmed	206
45. Menetlusõigused ja kinnipidamistingimused	210
46. Andmekaitse	214
ELi VÄLISPOLIITIKA	218
47. Vähem dubleerimist julgeoleku- ja kaitsepoliitikas	218
48. Arenguabi rahastajate tegevuse parem kooskõlastamine arengupoliitikas	225
49. Parema ühine konsulaarkaitse ELi kodanikele	229
50. Rahvusvahelise kaubanduse edendamine	233

Käesolevas uuringu väljavõttes võetakse kokku käimasolev töö pikaajalise projektiga, mille eesmärk on teha kindlaks Euroopa mõõtme puudumisest tulenevad kulud mitmes poliitikavaldkonnas ja neid analüüsida. Selle kontseptsiooni abil, mille 1980ndatel aastatel võttis esimesena kasutusele Euroopa Parlament, kvantifitseeritakse võimalik tõhususe kasv tänapäeva Euroopa majanduses tulenevalt parlamendis hiljuti toetust leidnud poliitikaalgatuste järgimisest – alates laiemast ja süvitsiminevamast digitaalsest ühtsest turust kuni liikmesriikide ja Euroopa kaitsepoliitika süsteemsema kooskõlastamise ning tihedama koostööni äriühingu tulumaksu vältimise vastu võitlemisel. Kasu mõõdetakse kas loodud täiendava SKP või avaliku sektori vahendite ratsionaalsema kasutamise kaudu.

Viimati tehtud analüüs näitab, et kui liidu institutsioonid võtaksid mitmes konkreetses valdkonnas vastu Euroopa Parlamendi toetatavad poliitikameetmed ja kui need viidaks seejärel kümneaastase perioodi vältel (2019–2029) täielikult ellu, oleks sellest tulenev võimalik lisatulu Euroopa majandusele (EL 28) üle 2200 miljardi euro. See kahe triljoni euro suurune lisatulu suurendaks kogu ELi SKPd umbes 14 protsenti (2017. aastal oli ELi SKP 15,3 triljonit eurot). Uuringuga soovitakse kaasa aidata käimasolevatele aruteludele, mis keskenduvad Euroopa Liidu poliitilistele prioriteetidele tulevase viieaastase institutsioonilise tsükli ajal (2019–2024).

See on Euroopa lisaväärtuse üksuse väljaanne
EPRS | Euroopa Parlamendi uuringuteenistus

Ülevaade on koostatud Euroopa Parlamendi liikmetele ja töötajatele taustamaterjalina kasutamiseks. Dokumendi sisu eest vastutavad üksnes autorid ning selles avaldatud arvamusi ei saa käsitada Euroopa Parlamendi ametliku seisukohana.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-5013-2
DOI: 10.2861/09019
CAT: QA-02-19-215-ET-N